

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Hrabyně, okres Opava

747 63 Hrabyně 70

Identifikátor školy: 600143 121

Zřizovatel: Obec Hrabyně se sídlem 747 63 Hrabyně

Školský úřad Opava, Březinova 6, 746 01 Opava

Termín konání orientační inspekce: 9. - 10. květen 2000

Čj.	145 128/00-11102
Signatura	on5bt104

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Sledovaná základní škola je organizována jako trojtřídní, výuka je zajišťována v pěti ročnících pro 44 žáků (ve dvou třídách jsou vyučovány spojené ročníky). Součástí školy je školní družina a školní jídelna - výdejna stravy.

V průběhu orientační inspekce byla sledována výuka předmětů český jazyk a matematika. Kvalita výuky těchto předmětů byla hodnocena z hlediska přípravy a plánování výuky, jejich personálních, materiálních a psychohygienických podmínek, dále podle účelnosti a vhodnosti organizace výuky, použitých forem a metod práce. Rovněž byla posuzována účinnost motivace a způsobu hodnocení žáků ve vyučovacím procesu, úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky a pedagogy a mezi žáky navzájem.

Plánování a příprava výuky

Kontrolou rozvrhu hodin, zápisů v třídních knihách a přímým pozorováním v hospitovaných hodinách bylo ověřeno, že výuka sledovaných předmětů probíhá podle deklarovaných učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Časová dotace obou sledovaných předmětů souhlasila s učebním plánem prvního až pátého ročníku, probírané učivo odpovídalo učebním osnovám a bylo obsaženo v tematických plánech vyučujících. Rovněž kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Příprava výuky v hospitovaných předmětech byla vesměs dobře promyšlená. Výukové cíle odpovídaly základnímu standardu vzdělání, v jednotlivých hodinách byly stanoveny vhodně a přiměřeně. Učitelky dokázaly před hospitovanými hodinami formulovat cíl vyučovací jednotky, který odpovídal podmínkám výuky, aktuálnímu složení tříd a probíranému učivu.

Vyučující sledovaných předmětů jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení. Ve vyučovacím procesu byl k těmto dětem zaznamenán taktivní a citlivý přístup s volbou řady forem individuální práce.

Podmínky výuky sledovaných předmětů

Ve škole je v plné míře využívána odborná a pedagogická způsobilost učitelů. Ve smyslu příslušných ustanovení vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, jsou všechny tři vyučující sledovaných předmětů plně kvalifikováni pro výuku na prvním stupni ZŠ, což se příznivě projevilo ve velmi dobré úrovni kvality výuky.

Učebny jsou prostorné, světlé, vybavené novým žákovským nábytkem, který odpovídá antropometrickým požadavkům. Dostatek magnetických tabulí umožňoval při výuce řadu samostatných forem práce, audiovizuální technika byla užita funkčně a účelně. Relaxační prostory s koberci jsou využívány ve třídách nejen ve vyučování, ale i o přestávkách. Učební prostředí ve třídách je podnětné a estetické. Vkusná a nápaditá výzdoba chodeb a všech dalších prostor školy je rovněž na vysoké estetické úrovni. Z hlediska psychohygienických podmínek nebyly ve škole zjištěny závady. Pitný režim je pro žáky zajišťován pracovníky výdejny stravy.

Pro výuku sledovaných předmětů je ve škole dostatečné množství učebních pomůcek včetně audiovizuální techniky, z hlediska jejich inovace je však počet přírůstků v posledních letech minimální, rovněž fond žákovské knihovny není v podstatě rozšiřován. Učitelská knihovna je doplňována encyklopediemi a odbornou literaturou jen sporadicky.

Škola má pro výuku jazyka českého a matematiky k dispozici nadstandardní zásobu učebnic, učebních textů či pracovních sešitů se schvalovací doložkou MŠMT ČR z řady nakladatelství

(Fortuna, Prodos, Jinan, Nová škola, SPN, Alter, Pansofia aj.).

Český jazyk

Všechny vyučovací hodiny českého jazyka byly velmi dobře připravené se strukturou odpovídající výukovým cílům a věku žáků. Organizační pokyny vyučujících byly jasné, srozumitelné a přiměřené věku i možnostem dětí. Metody a formy práce byly vhodně voleny a zajišťovaly velmi dobrou motivaci a aktivizaci žáků. Ti pracovali samostatně i ve skupinách. Ve sledovaných hodinách byl vytvářen dostatečný prostor pro kooperaci a vzájemnou toleranci dětí. Funkční a účelné zařazování relaxačních chviliek přispívalo k aktivizaci žáků a výrazně zvyšovalo efektivitu vyučovacího procesu.

V úvodních částech hodin byly aplikovány metody opakovací spolu s hodnocením, při samostatné práci žáků pak metody aplikační a procvičovací. Při procvičování se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými. Vyučující vytvářely prostor pro individuální potřeby žáků, zohledňovaly děti se specifickými poruchami učení a chování. Využití vyučovacího času bylo účelné a promyšlené, byl vytvořen dostatečný prostor k procvičování a upevňování učiva. Při ověřování pochopení látky byla u žáků oceňována snaha a pokrok při zvládnutí učiva.

Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizována dohodnutými pravidly jednání, která byla respektována a akceptována stejně jako osobnost žáka. Komunikace dětí byla na velmi dobré úrovni. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita vyjadřování byla v navštívených hodinách velmi dobrá stejně jako komunikace neverbální.

Celkově je kvalita výuky českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Vyučování mělo strukturu, která odpovídala věku žáků a výukovým cílům, bylo řízeno srozumitelnými organizačními pokyny. Žáci získávali přiměřeně svému věku základní vědomosti a dovednosti v aritmetice i geometrii, byly rozvíjeny funkční vztahy a souvislosti mezi měřitelnými jevy. K rozvoji logického myšlení v matematice byly v některých hodinách využívány problémové úlohy a úlohy vyžadující prostorovou představivost. Organizace výuky ve třídách se spojenými ročníky byla efektivní a zdařilá, dávala prostor pro úspěšné uplatnění všech žáků.

Učitelky volily různé formy a metody výuky, střídaly samostatnou práci žáků s frontálním výkladem učiva, často využívaly názorných pomůcek. Žákům byl dán prostor pro samostatné a aktivní učení, skupinové aktivity i uplatňování vlastní individuality. Využity byly rovněž techniky podporující zapamatování učiva.

Nedílnou součástí výuky matematiky bylo využívání motivačních metod. V hospitovaných hodinách učitelky často používaly motivačních výzev, vhodně využívaly mezipředmětových vztahů, jejich hodnocení výsledků dosahovaných žáky bylo pozitivní. Stěžejním motivačním prvkem bylo povzbuzení či pochvala žáků, ocenění jejich snahy. Chybná řešení byla analyzována, korigována a využívána k prohloubení poznatků. Zkoušení navazovalo na probírané učivo, bylo zaměřeno na pochopení souvislostí a mělo charakter zpětné vazby. Žáci byli vedeni k sebekontrolě a odpovědnosti, byla oceňována jejich snaha a pokrok.

Spolupráce mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy probíhala podle akceptovaných pravidel v atmosféře přiměřené tolerance. Učitelky respektovaly osobnost žáků, komunikace mezi nimi byla založena na vzájemné důvěře. Verbální a neverbální komunikace učitelů byla na dobré úrovni, většina žáků měla k danému předmětu pozitivní vztah.

Celková úroveň kvality vzdělávání v matematice je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání v jazyce českém a matematice

Úroveň plánování a přípravy výuky sledovaných předmětů je velmi dobrá.

Personální a psychohygienické podmínky výuky jsou ve škole vynikající, materiální podmínky dobré. V souhrnu jsou podmínky výuky velmi dobré.

Oblast organizace, forem a metod výuky sledovaných předmětů je hodnocena jako velmi dobrá, stejně tak účinnost motivace a způsobu hodnocení žáků ve vyučovacím procesu. Vzájemná interakce a komunikace mezi žáky a pedagogy je rovněž na velmi dobré úrovni.

Na základě zjištěných skutečností je kvalita vzdělávání v českém jazyce a matematice hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Dlouhodobé koncepční záměry školy nejsou písemně zpracovány. Z ústního vyjádření ředitelky vyplynulo, že se zabývá zejména orientačním výhledovým plánem rozvoje školy vzhledem k předpokládanému počtu žáků a naplněnosti tříd ve spolupráci s příslušnými obecními úřady, příp. s vedením okolních mateřských škol.

Plán práce školy na letošní školní rok byl předložen v písemné podobě, obsahuje hlavní úkoly výchovně-vzdělávací činnosti. Plánované záměry jsou reálné a konkrétní, chybějí však přesné termíny úkolů a odpovědnost jednotlivých pracovníků za jejich plnění. Součástí plánu práce je rovněž rozdělení pravomocí ve škole. Přílohy tvoří plán pedagogických rad, plán práce školní družiny, metodického sdružení, plán kontrolní a hospitační činnosti, nástin spolupráce s okolními školami a minimální preventivní program. Při plánovací činnosti jsou využívány podněty pracovníků školy. Pro operativnější řízení jsou vypracovány měsíční plány, které vycházejí z celoročního plánu a jsou doplněny o aktuální úkoly. Plánované termíny jsou sledovány, úkoly průběžně vyhodnocovány, účinně funguje zpětná vazba.

Škola se řídí schválenými učebními plány. Výuka v 1. - 5. ročníku probíhá podle osnov vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Na základě hospitační činnosti, kontroly příslušných tematických plánů a pedagogické dokumentace lze konstatovat, že realizace učebního plánu je v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vypracovány individuální programy. Z nepovinných předmětů se vyučuje pouze náboženství. V rámci činnosti školní družiny pracuje jeden zájmový útvar, tzv. indiánský kroužek.

Deklarované koncepční záměry vycházejí ze znalosti podmínek školy a prostředí, ve kterém se škola nachází. Plánování tvoří ucelený systém konkrétních úkolů, avšak bez vymezení osobní zodpovědnosti. Výuka probíhá podle schváleného vzdělávacího programu, učební plány a osnovy jsou dodržovány. Nabídka dalších vzdělávacích aktivit je minimální. Kvalita, rozsah a účelnost plánování jsou hodnoceny jako dobré.

Organizování

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu i provozu školy má jasně stanovená pravidla.

Ředitelka školy adresně deleguje kompetence na jednotlivé pracovníky a vytváří prostor pro jejich uplatnění. Běžný provoz se řídí řádem školy, který je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Respektuje ustanovení Pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních čj. 16 227/96-22. V průběhu inspekce bylo zřejmé, že školní řád je pracovníky školy i žáky akceptován. Ostatní pracovníci školy spoluvytvářejí dobré podmínky pro práci pedagogů a žáků.

Operativnost řízení je zajištěna pravidelnými poradami a denním kontaktem s pracovníky školy. Poradním orgánem ředitelky školy je zejména metodické sdružení a dále pedagogická rada, která se schází pětkrát ročně. Tok informací je průběžný a ucelený. Plány práce jsou vyvěšeny na informačních tabulích přístupných všem pracovníkům.

Organizování pedagogických rad je funkční, zápisy z nich obsahují relevantní informace o současném stavu školy v oblasti výchovné a vzdělávací. Rozvrh hodin respektuje psychohygienické potřeby žáků i pedagogů v rámci podmínek školy. Povinná dokumentace školy je vedena řádně, funkčně a v souladu s platnými právními normami bez zjištěných závažnějších nedostatků.

Vnitřní informační systém je účinný, existují v něm zpětné vazby. Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům přístup k aktuálním informacím, které se týkají práce školy a různých pedagogických aktivit. Důvěrné informace o zaměstnancích a žácích jsou řádně zabezpečeny proti zneužití.

Stávající vnější informační systém zajišťuje především pravidelnou a včasnou informovanost rodičů, zejména prostřednictvím žákovských knížek a deníčků. Komplexnější informace jsou podávány na třídních schůzkách konaných zpravidla čtyřikrát ročně. Při škole pracuje registrované Sdružení rodičů, které dle vyjádření ředitelky školy vyvíjí účinnou spolupráci při důležitých celoškolských akcích, zejména po stránce materiální.

Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti, zejména kulturními programy na akcích pořádaných obcí. Žáci se zapojují do soutěží pěveckých, výtvarných a sportovních. Účinně je rozvíjena spolupráce s nejbližšími školami (MŠ v Hrabyni a v Budišovicích, ZŠ v Dolní Lhotě, Velké Polomi a Mokřých Lazcích) a dále s místním Sbohem dobrovolných hasičů. Chvályhodná je organizace dětských ozdravných pobytů, které jsou každým rokem pořádány jako pětidenní.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1999 akceptuje § 17e odst. 2, 3 a § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, postihuje všechny oblasti podle tohoto zákona a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi.

Organizace výchovně vzdělávací činnosti školy odpovídá závazným právním předpisům s jasně stanovenými kompetencemi pracovníků. Informovanost pracovníků školy je ucelená, informace rodičům žáků jsou pravidelné. Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Hlavním prvkem ve vedení pracovníků je každodenní přímý kontakt s oboustrannou informovaností o plnění úkolů. Řízení má návaznost na plánování či kontrolu jednotlivých činností a postihuje všechny oblasti práce školy. Pro uplatnění tvořivosti a iniciativy jednotlivců jsou ve škole vytvořeny dobré podmínky, je využíváno odbornosti výuky. Vedení školy podporuje iniciativu pedagogů a využívá ji pro zlepšení úrovně výchovně vzdělávací práce.

Pracovníci školy jsou stimulováni jak hmotně, tak i morálně. Kritéria hodnocení pro určení výše osobního příplatku a mimořádných odměn jsou stanovena, zaměstnanci jsou s nimi

seznámení. Nadtarifní složky jsou přiznávány diferencovaně. Vedením školy je rovněž využívána motivační role slovní pochvaly a poděkování za mimořádně úspěšné akce.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka školy má vytvořen systém kontroly, který postihuje všechny oblasti organizační struktury. Plánované termíny jsou sledovány a průběžně vyhodnocovány. Systém kontrol je realizován formou hospitací, kontrolou pedagogické dokumentace a kontrolou činnosti správních zaměstnanců. Sledovány jsou písemné a grafické projevy žáků, dále je prováděno zjišťování úrovně vědomostí žáků formou písemných prověrek (zpravidla v 5. ročníku).

Výsledky kontrolní činnosti jsou s pracovníky bezprostředně projednávány, v případě zjištěných nedostatků přijímána opatření k jejich nápravě.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Rozsah a účelnost plánování je na dobré úrovni. Organizační struktura umožňuje uplatnění všech zaměstnanců s odpovědností za dané úseky práce. Informace pro pracovníky, rodiče a veřejnost jsou podávány včas a v potřebném rozsahu. Vedení a motivování pracovníků je efektivní s velmi dobrými kontrolními mechanismy. Jsou respektovány obecně platné právní normy.

Kvalita řízení je hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 473/99/Z-1-14-0, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, osobní dokumentace žáků se zdravotním postižením, kniha úrazů, hospodářská dokumentace a evidence majetku).
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1999.
- Celoroční plán práce školy.
- Tematické plány učiva jazyka českého a matematiky.
- Písemné podklady řídicí, organizační a kontrolní činnosti vedení školy.
- Písemné žakovské práce.
- Podkladová inspekční dokumentace (hospitační záznamy).

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality vzdělávání v českém jazyce a matematice, dále byla hodnocena kvalita řízení. Posouzením sledovaných oblastí byla stanovena následující výrazná pozitivita a negativa:

Pozitiva:

- velmi dobrá úroveň vzdělávání ve výše uvedených předmětech,
- příznivá pracovní atmosféra ve třídách, pozitivní posilování výkonu žáků,
- nadstandardní vybavení školy učebnicemi a učebními texty,
- vynikající personální zajištění výuky sledovaných předmětů z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících,
- vysoká estetická úroveň učebního prostředí.

Negativa:

- minimální přírůstky fondu učebních pomůcek a žákovské knihovny.

Ze zjištěných a popsanych skutečností vyplývá, že sledovaná škola má velmi dobré podmínky pro vzdělávací činnost, celkově je kvalita vzdělávání v jazyce českém a matematice hodnocena jako velmi dobrá. Rovněž oblast řízení je na velmi dobré úrovni. V celkovém souhrnu je škola hodnocena jako velmi dobrá.

Prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně ve prospěch žáka a výchovně vzdělávacího programu, neúčelnost vynakládání finančních prostředků nebyla v průběhu inspekce zjištěna. Otázku stanovení rozpočtu pro nákup učebních pomůcek je třeba řešit systémově jak školským úřadem, tak zřizovatelem.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jaroslava Gebauerová
Člen týmu	Mgr. Jan Katolický

V Opavě dne 23. května 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 5. 6. 2000

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Jiřina Klimšová

.....

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Opava	2000-06-20	145 162/00-11102
Zřizovatel OÚ Hrabyně	2000-06-20	145 163/00-11102

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Bez připomínek.